

Nr 68*Utlåtande i anledning av motioner angående uppsamling, destruktion och återvinning av industri- och hushållsavfall, m. m.*

I de likalydande till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 972 av fru *Elvy Olsson* och II: 1137 av fru *Nilsson* och herr *Johansson* i Växjö hemställes att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att initiativ skyndsam tages till uppbyggande av ett landsomfattande system av containertyp för uppsamling samt till uppförande av anläggningar för destruktion eller återvinning av industri- och hushållsavfall samt gift- och läkemedelsrester.

Motionärerna anför att avfallsmängden ökat kraftigt under senare år och att en fortsatt snabb ökning därav kan väntas i framtiden. Avfallet från hushåll och industrier av typen skrymmande avfall och engångsförpackningar utgör ett allvarligt problem.

I motionerna nämns att man genom bl. a. naturvårdslagen, hälsovårdsstadgan samt lokala hamnförordningar teoretiskt har ett gott skydd mot nedskräpning. Trots detta förekommer nedskräpning och förorening i naturen i mycket stor omfattning.

I kampen mot nedskräpning och utsläpp av farliga ämnen måste stor vikt också läggas vid att ordna alternativ för »nedskräparen». Möjligheterna att göra sig av med olika avfallsprodukter måste kraftigt förbättras. För den enskilde är det förutom vanligt hushållsavfall också rester av olja, plast, gifter, mediciner som måste tas om hand och förstöras eller kanske ännu bättre återvinnas. När det gäller stora förorenare, kommuner och större industrier, finns det redan anvisningar om hur dessa skall förfara. För mindre företag, småverkstäder och de enskilda människorna finns det emellertid inte tillräckliga möjligheter att göra sig av med t. ex. olja och olika gifter, som, även om mängderna är små, kan förorsaka stora skador om de kommer ut i naturen.

I april 1969 bildades Svensk avfallskonvertering AB (SAKAB). Bolaget har till uppgift att genom uppförande av destruktionsanläggningar m. m. få till stånd en effektiv och allmänt tillämpad hantering av avfall. Frågan om uppsamlingssystem bör enligt chefen för socialdepartementet (prop. 1970: 1 bil. 7 s. 56) bli föremål för prövning vid en senare tidpunkt.

Enligt motionärernas mening bör ett system för uppsamling samt återvinning och destruktion av giftrester och annat avfall snarast komma till

utförande. I varje kommun, eller i lämpliga mindre enheter, bör uppsamlingsställen av containertyp ordnas. Där skall den enskilde utan kostnad kunna göra sig av med avfallet. Företag som inte ingår i särskilt renhållningssystem bör mot särskilda avgifter kunna få utnyttja systemet. Containersystemet bör ingå i ett riksomfattande nät där ihopsamling av olika ämnen smidigt kan ske för att därefter föras till särskilda destruktionsanläggningar eller eventuellt utnyttjas som energikällor. Rastplatser, campingplatser, hamnar och bryggor bör utrustas med anordningar för att ta hand om skräp på ett samtidigt bekvämt och hygieniskt betryggande sätt. I detta landsomfattande system bör SAKAB kunna utgöra grunden.

Beträffande motiveringen i övrigt torde få hänvisas till motion I: 972.

Remissyttranden

Över motionerna har yttrande inhämtats från naturvårdsverket och Svensk avfallskonvertering AB.

Naturvårdsverket erinrar om förslagen i utredningen Ett renare samhälle (SOU 1969: 18), som bl. a. innebär ökade möjligheter för den enskilde att bli av med skrymmande avfall genom uppsamling. I utredningen tas även upp olika behandlingsmetoder för avfall, möjligheterna till energiutvinning etc.

I motionerna hänvisas bl. a. till Svenska avfallskonverterings AB (SAKAB), och naturvårdsverket nämner att det för samordning och service på hushållsavfallssidan har fattats beslut om bildandet av ett aktiebolag, Interkommunal avfallsbehandling AB.

Forskning rörande avfallshantering, särskilt kring frågor som kompostering, rötslam m. m., bedrivs bl. a. i verkets regi. För innevarande budgetår har 350 000 kr. anvisats för detta ändamål. Vidare följer verket mycket noga resultaten av den omfattande forskningsverksamheten utomlands. Åtskilliga av de tekniska och biologiska frågorna kring avfallshanteringen är redan lösta. Det måste emellertid, anser naturvårdsverket, framhållas att takten i utbyggnaden av erforderliga system för uppsamling, deponering och destruktion liksom det fortsatta forskningsarbetet helt är beroende av de resurser i fråga om personal och medel som ställs till berörda kommunala och statliga myndigheters förfogande.

Svensk avfallskonvertering AB (SAKAB) instämmer i motionärernas uppfattning att ett system för uppsamling samt återvinning och destruktion av giftrester och annat avfall snarast bör komma till utförande. I dag har SAKAB en behandlingsanläggning, AB Industridestillation i Stockholm. Dessutom driver SAKAB uppsamlingsstationer i Malmö, Norrköping och Gävle. Avtal om mottagande av oljor, lösningsmedel och kemikalier från kommunala samlingsstationer har dessutom träffats med Uppsala, Eskilstuna och Örebro. Vidare är avtal med Köpenhamn, Kalmar, Västerås, Falun —Borlänge och Luleå under diskussion. I övrigt nämns i remissvaret att ett

dotterbolag med kommunalt delägarskap har bildats i Göteborg i avsikt att längre fram uppföra en behandlingsanläggning för Västsveriges behov. Ett motsvarande dotterbolag för Sydsveriges behov är under bildande i Malmö.

SAKAB har behandlingsresurser för i huvudsak olje- och lösningsmedelsavfall, medan det nyligen bildade Interkommunal avfallsbehandling AB kommer att inrikta sin verksamhet på att ta hand om de kvantitativt mycket stora avfallsmängder som representeras av hushållsavfall och motsvarande avfall från företag, affärsverksamhet etc.

SAKAB samarbetar med Svenska kommunförbundet och enskilda kommuner för att åstadkomma ett system för uppsamling, lagring och transport av främst andra kemikalieavfall än olja och lösningsmedel. Uppbyggnaden av uppsamlings- och behandlingsresurserna kräver emellertid att vissa problem löses. Bl. a. måste man ha kunskap om avfallens mängd och art för att kunna dimensionera uppsamlings- och behandlingsresurserna.

Beträffande allmänhetens möjligheter till avfallslämning anser SAKAB att avfallet bör lämnas tillbaka via respektive inköpsled för vidare befordran till kommunal insamlingsfunktion. Läkemedelsavfall bör således lämnas till apotek, kemisk-tekniska preparat, färger och lösningsmedel till färg- och kemikaliehandeln, oljor till olje- och bensinhandeln. Ett förslag i detta sammanhang som framförts är att försåld varas emballage skall förses med etikett, som tydligt omtalar hur och vart försmutsad eller överbliven vara skall lämnas.

Utskottet

De av motionärerna aktualiserade frågorna finner utskottet väsentliga. De uppmärksammas emellertid i skilda sammanhang. Sålunda kommer riksdagen senare under hösten att få ta ställning till den i proposition nr 157 upptagna frågan om lagstiftning angående kommunal renhållning m. m. I propositionen anförs bl. a. rörande hushållsavfall att till sådant avfall bör räknas överblivna läkemedel, giftiga eller eljest miljöfarliga preparat som används i hemmen. Vidare bör som hushållsavfall räknas även oljerester, färgrester, metallföremål, plastartiklar m. m. Det föreslås i propositionen att kommunerna bör svara för att hushållsavfall tas om hand och forslas bort inte bara inom hälsovårdstötort utan även från glesbebyggelse inom kommun.

Utskottet vill även erinra om att Svensk avfallskonvertering AB har till uppgift att utveckla system för bl. a. destruktion av i första hand industriavfall, medan det nyligen bildade företaget Interkommunal avfallsbehandling AB har motsvarande uppgift beträffande hushållsavfall.

Eftersom i motionerna upptagna problem prövas i skilda sammanhang och

då riksdagen senare under årets höstsession kommer att behandla frågan om hushållsavfall, hemställer utskottet,

att de likalydande motionerna I: 972 och II: 1137 inte må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 november 1970

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Eric Peterson (fp)*, Axel Kristiansson (cp), Helge Karlsson (s)*, Kilsmo (fp), Karl Gustav Pettersson (s), fröken Stenberg (m), herrar Hansson (s), Nyquist (s)*, Blomquist (m), Ove Karlsson (s) och fröken Pehrsson (cp);

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Larsson i Borrby (cp)*, Rimås (fp)*, fru Ekroth (s), herrar Johansson i Skärstad (cp), Wiklund i Härnösand (s), Andersson i Örebro (fp), Hugosson (s), Nilsson i Agnäs (m), Rosqvist (s) och Bergqvist (s).